

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ПРАВ ЛЮДИНИ

УДК 341.231.14:342.72 / .73(477)

КАРВАЦЬКА С. Б.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри філософії та теорії права

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ПРОБЛЕМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД 1950 РОКУ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ТА СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ: ОБ'ЄКТИВНІ Й СУБ'ЄКТИВНІ ЧИННИКИ

Анотація. У статті проаналізовано суб'єктивні й об'єктивні чинники проблеми інтерпретації положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та практики Європейського суду з прав людини. Установлено, що проблеми суб'єктивного характеру полягають у відсутності належної юридичної підготовки й відповідного рівня обізнаності щодо змісту рішень Суду, а також принципів і доктрин, на яких вони базуються. З'ясовано, що проблеми об'єктивного характеру загалом зумовлюються відсутністю сутнісного бачення на рівні держави належних інструментів запровадження європейських правозахисних стандартів у правову систему України.

Ключові слова: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, інтерпретація, Європейський суд з прав людини, національне законодавство, європейські стандарти прав людини.

Постановка проблеми. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Європейська конвенція, Конвенція) підписана 4 листопада 1950 р. в Римі десятьма європейськими державами [1], нині 47 держав є сторонами цієї Конвенції [2]. Суддя Європейського суду з прав людини (далі – Суд, Європейський суд, ЕСПЛ) Дж. Фіцморіс зауважив:

«Європейська конвенція про захист прав людини була конвенцією зовсім нового типу <...>. Це передусім стосується революційного положення про право громадянина звертатися на свій власний уряд до міжнародного судового форуму» [3]. Тенденції останнього часу лише посилили увагу до практики Суду та формування юридичної бази для ефективного впровадження конвенційних стандартів у національний порядок з урахуванням принципу субсидіарності й відповідальності держави за гарантування кожному, хто перебуває під її юрисдикцією, основоположних прав і свобод. Власне тому дослідження та аналіз чинників, які ускладнюють ефективну імплементацію конвенційних стандартів у національний правопорядок, зокрема, є актуальними.

Роль Європейської конвенції та практики ЄСПЛ у правовій системі України привертає до себе увагу дослідників, їй присвячуються як окремі публікації, так і комплексні дисертаційні праці. Але, на нашу думку, є недостатньою увага дослідників до причин, що зумовлюють проблеми інтерпретації положень Конвенції. Окремі аспекти цієї проблеми досліджували В. Буткевич, П. Євграфов, М. Козюбра, У. Коруц, І. Кретьова, В. Муравйов, Л. Москвич, В. Паліюк, П. Рабінович, О. Соловійов, К. Трихліб, С. Шевчук, Г. Христова, А. Юдківська.

Метою статті є аналіз об'єктивних і суб'єктивних чинників, які зумовлюють проблеми інтерпретації положень Європейської конвенції в українському законодавстві та судовій практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. 17 липня 1997 р. Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р., яка набрала чинності для України 11 вересня 1997 р. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 31 травня 2006 р. № 784, Міністерством юстиції через Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини здійснюється представництво України в Європейському суді з прав людини в разі розгляду питань дотримання нею Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та звітування про хід виконання рішень Європейського суду з прав людини у справах проти України [4].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції», Україна повністю визнає на своїй території дію статті 25 Конвенції щодо визнання компетенції Європейської комісії з прав людини приймати від будь-якої особи, неурядової організації або групи осіб заяви на ім'я Генерального секретаря Ради Європи про порушення Україною прав, викладених у Конвенції, і статті 46 Конвенції щодо визнання обов'язковою й без укладення спеціальної угоди юрисдикцію Європейського суду в усіх питаннях, що стосуються тлумачення й застосування Конвенції [5].

Задля вирішення питання про місце практики Європейського суду з прав людини в національному правопорядку в Україні ухвалено Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 26 лютого 2006 р. У статті 2 цього Закону закріплюється, що рішення Суду є обов'язковими для виконання відповідно до статті 46 Конвенції. Однак, як відзначає Г. Христова, визначальна роль Європейської конвенції та практики Суду в національній правовій системі обумовлена не лише обов'язковою силою рішень Суду у справах проти України, а й юридично визнаною можливістю застосування практики Європейського суду судами України всіх юрисдикцій під час здійснення правосуддя [6]. Згідно зі статтею 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», суди застосовують під час розгляду справ Конвенцію та практику Суду як джерело права [7]. Цей правовий припис є певною новелою в національному законодавстві. Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» від 8 квітня 2014 р. визначив, що перевірка проводиться також «щодо суддів, які одноособово або у колегії суддів розглядали справу або ухвалили рішення з допущенням порушень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, констатованих у рішенні Європейського суду з прав людини» [8]. Закон України «Про очищення влади» від 16 вересня 2014 р. пішов ще далі, вказавши, що заборона обіймати посади протягом п'яти років з дня набрання чинності відповідним рішенням суду, передбачена частиною 4 статті 1 указанного Закону, застосовується до посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, в тому числі суддів, співробітників органів внутрішніх справ, прокуратури й інших правоохоронних органів, стосовно яких установлено рішенням суду, яке набрало законної сили, що вони «своїми протиправними рішеннями, дією чи бездіяльністю призвели до порушення прав людини та основоположних свобод, визнаних рішенням Європейського суду з прав людини» [9].

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. в редакції від 1 квітня 2015 р. згідно із Законом України «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12 лютого 2015 р. визначав «організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд». Це положення незабаром отримало своє практичне застосування. Так, відповідно до висновку від 9 червня 2015 р. № 51/02-15 Тимчасової спеціальної комісії Вищої Ради юстиції з перевірки суддів судів загальної юрисдикції, прийнято рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді районного суду з приводу незаконного обрання щодо особи міри запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, зокрема, через невідповідність прийнятого судового рішення практиці Європейського суду [10]. На жаль, у чинному Законі України «Про судоустрій та статус суддів» зазначених прив'язок діяльності судів і суддів до європейських стандартів у галузі прав людини та практики Європейського суду немає [11].

Зміни до законодавства останнього часу спрямовувались на індивідуалізацію відповідальності суддів за недотримання європейських стандартів прав людини під час здійснення правосуддя, при цьому нормативним вираженням цих стандартів визнається передусім Європейська конвенція та практика Суду, що наповнює її положення про права людини конкретним практичним змістом. Використання рішень Європейського суду українськими судами в подальшому може позитивно вплинути на якість судових рішень із багатьох категорій спорів. Критично важлива роль у впровадженні правозахисних стандартів у національний правопорядок належить органам конституційної юстиції. Як зазначає О. Сосна, після появи інституту конституційного контролю ідея про «нормативний» характер діяльності судів отримала свій значний розвиток і <...> наблизилась до сучасного розуміння ролі судових інститутів у системі розподілу влади в захисті прав особи [12, с. 151].

Л. Москвич відзначає, що дослідження застосування правових позицій ЄСПЛ у практиці Конституційного Суду України дає змогу стверджувати, що загалом ці правові позиції можуть стати потужним правовим засобом у розвитку конституційних цінностей, оскільки Конституційний Суд України головним чином розглядає звернення, що стосуються захисту широкого кола прав і свобод людини, основою яких є загальновізанні міжнародні стандарти [13, с. 333]. Подібної точки зору дотримується й І. Кретьова, яка вказує, що саме конституційна юстиція в демократичних країнах є ефективним засобом адаптації національних правових систем до європейських стандартів правозахисту. Застосовуючи практику Страсбурзького суду, Конституційний Суд орієнтує законодавця, суди загальної юрисдикції та інші правозастосовні органи на врахування європейських правових приписів і цінностей під час удосконалення національного законодавства, вирішення юридичних справ, відстоювання власних прав людини й основоположних свобод [14, с. 175–176].

У більшості випадків забезпечення верховенства Конституції України не може мати місце всупереч практиці Європейського суду, оскільки більшість принципів української Конституції базуються на принципах Конвенції. Проблема в тому, щоб передбачене законодавством завдання Конституційного Суду України не підмінювалось сліпим узгодженням практики двох судів.

Посилання на Конвенцію, а іноді й на практику ЄСПЛ, що містяться в мотивувальних частинах багатьох рішень і висновків Конституційного Суду України, свідчать про те, що він ураховує нормативні положення Конвенції як аргумент, складову частину своєї мотивації під час визначення змісту й меж конституційних гарантій основних прав і свобод людини та громадянина. Можна стверджувати також, що судді Конституційного Суду України сприймають правові позиції Суду щодо тлумачення Конвенції як своєрідний методологічний стандарт під час формування власного розуміння змісту й меж індивідуальних прав і свобод, визнаних Конституці-

єю України [15, с. 38]. Конституційний Суд України, як і будь-який інший державний орган України, зобов'язаний діяти відповідно до Конституції та законів України, Конвенція є частиною національного законодавства, тому її використання є не правом чи виявом поваги, а прямим обов'язком Конституційного Суду, яким він не може нехтувати.

Разом із тим, з огляду на суттєвий вплив на національну судову практику рішень Конституційного Суду України та Європейського суду, не виключена можливість виникнення конкуренції між висновками цих органів. Відмітимо, що можливість таких випадків є не просто ймовірною, а й траплялась у Європейській практиці неодноразово. Так, 14 жовтня 2004 р. Федеральний Конституційний Суд Німеччини ухвалив рішення, яке викликало бурхливу дискусію щодо попереднього рішення ЄСПЛ у справі «Görgülü v. Germany» від 26 лютого 2004 р. [16]. Це рішення тлумачили як небажання Федерального Конституційного Суду Німеччини імплементувати рішення Європейського суду через певні національні законодавчі особливості. Федеральний Конституційний Суд у ньому зауважив, що Конвенція є обов'язковою не лише для держави в міжнародно-правовому сенсі, а й для її внутрішніх органів, однак Конвенція не має статусу конституційного права в розумінні німецької правової системи. Тому інкорпорація рішень ЄСПЛ у національний правопорядок може відбуватися тільки в разі їх несуперечності з вищими національними нормами, особливо з нормами конституційного характеру [17, р. 893]. Такий підхід і став приводом для висновків про нехтування рішеннями Європейського суду щодо інтерпретації Конвенції. Однак, на нашу думку, проблема тут криється скоріше в особливостях німецької правової системи. Ще одним прикладом протистояння правових позицій є рішення Конституційного Суду Російської Федерації від 19 квітня 2016 р. у справі про вирішення питання щодо можливості виконання відповідно до чинної Конституції Російської Федерації рішення Європейського суду від 4 липня 2013 р. у справі «Анчугов і Гладков проти Росії» [18] за запитом Міністерства юстиції Російської Федерації № 12-П. У цьому рішенні Конституційний Суд Російської Федерації вирішив, що міжнародний орган порушив суверенітет країни, зажадавши, щоб Росія надала виборчі права ув'язненим, а рішення «Анчугов і Гладков проти Росії» суперечать російській Конституції, тому його неможливо виконати [19]. На нашу думку, в цьому випадку Конституційний Суд Російської Федерації відійшов від принципу верховенства права, застосувавши положення конституції, які не розширюють, а, навпаки, обмежують у правах певну категорію осіб.

Варто відзначити, що останніми роками Конституційний Суд України став частіше звертатися до правових позицій Європейського суду у своїх рішеннях, що, безумовно, є позитивною тенденцією. Такий підхід дає змогу використовувати практику Страсбурзького суду не лише для додаткової аргументації власних правових позицій Конституційного Суду України, вироблених на підставі Конституції України, а й для роз'яснення смислу й

значення конституційних положень, а також законодавчих приписів, конституційність яких перевіряється.

Аналіз судової практики національних судів загальної юрисдикції свідчить про обізнаність українських суддів із практикою ЄСПЛ. І хоча посилання на практику Європейського суду часто залишаються загальними, у них не завжди згадуються конкретні рішення Європейського суду із зазначенням реквізитів, тим не менше практика ЄСПЛ як джерело обґрунтування позиції суду постійно зростає. Важливою і складною проблемою в питаннях застосування українськими судами практики Європейського суду є відповідні процедури й правові підстави. У цих механізмах особлива роль належить Верховному Суду України, який не тільки повинен застосовувати практику ЄСПЛ, а й брати безпосередню участь у процедурі виконання рішень Європейського суду. Проблеми, які виникають у діяльності вітчизняних судів під час використання правових позицій Європейського суду, свідчать, що саме Верховний Суд України повинен формувати концептуальні підходи та методи використання судами європейських стандартів, розробляти рекомендації щодо правильного й однакового застосування ними під час здійснення правосуддя норм Конвенції та практики Європейського суду. В окремих постановках Верховний Суд України підкреслює необхідність наявності посилань на Конвенцію та рішення Європейського суду. Але найчастіше Верховний Суд України робить це шляхом використання практики ЄСПЛ під час вирішення конкретних справ усіх категорій – адміністративних, господарських, цивільних і кримінальних.

До недавнього часу ефективним засобом забезпечення єдності судової практики було надання вищими спеціалізованими судами роз'яснень стосовно застосування спірних питань чинного законодавства, в тому числі з урахуванням практики ЄСПЛ. Так, у пункті 11 Постанови Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя» від 19 грудня 2014 р. № 13 указується: «Враховуючи, що Україна визнає юрисдикцію Європейського суду з прав людини в усіх питаннях, що стосуються тлумачення і застосування Конвенції, то застосування судами цієї Конвенції має здійснюватись з обов'язковим урахуванням практики Європейського суду з прав людини не тільки щодо України, а й щодо інших держав».

Проведений аналіз судової практики дає змогу стверджувати про наявність досить значної кількості випадків неоднозначної інтерпретації одних і тих самих рішень ЄСПЛ національними судами України. Наприклад, Окружний адміністративний суд Києва по справі № 2а-18782/11/2670 від 21 грудня 2012 р. виніс постанову, якою в задоволенні позову ТОВ «Інтерпалета» до ДПІ в Солом'янському районі м. Києва про визнання протиправними й скасування податкових повідомлень-рішень відмовив. При цьому суд зауважив, що не бере до уваги посилання позивача на практику ЄСПЛ, зокрема по справах «Булвес АД проти Болгарії», «Бізнес Супорт Центр проти Болгарії», «Інтерсплав проти України», оскільки вважає, що

позивач не міг не знати, що договір не підписаний особисто уповноваженою особою контрагента, враховуючи, що перед здійсненням юридично значимих дій повинен був перевірити повноваження особи, що виступає від імені іншої сторони, або ж такі дії здійснені позивачем умисно [20].

Однією з причин такої неоднозначної інтерпретації практики Європейського суду, на нашу думку, є відсутність узагальнень судової практики із цього питання. Верховний Суд України має постійно приділяти увагу зазначеному питанню, підтвердженням чого мають стати довідки вивчення та узагальнень судової практики, оглядові листи, рекомендації. На думку В. Паліюк, причини такої ситуації умовно можна поділити на об'єктивні й суб'єктивні. Об'єктивні причини пов'язані із забезпеченням максимально адекватного перекладу державною мовою положень Європейської конвенції та змістових нюансів рішень Європейського суду, особливо в частині відтворення понятійних категорій, притаманних багатоманітності правових систем держав-членів Ради Європи. Суб'єктивні причини полягають у внутрішній волі українського судді впроваджувати європейські стандарти в галузі прав людини у вітчизняну судову практику. Автор підкреслює, що рішення Суду – це нова для українських суддів юридична матерія як із матеріального, процесуального, так і з філософського поглядів. Тому головне для цих рішень – не лише перекласти й прочитати їх текст, а й зрозуміти правову природу європейського права [21].

Висновки. Щодо практичного та ефективного впровадження в національний правопорядок положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод з боку держави, громадянського суспільства й міжнародних організацій починають робитися потужні системні кроки. Створена нормативно-правова база, яка визначає обов'язок вітчизняних судів застосовувати право з урахуванням практики Європейського суду з прав людини та використовувати її під час інтерпретації положень про права і свободи. Разом із тим проведений аналіз судової практики свідчить про недостатній вплив на неї стандартів, вироблених Судом, поверхове та «ритуальне» застосування правових позицій Суду щодо тих чи інших прав людини, переважну відсутність посилань на розвинуті Судом принципи й доктринальні підходи для оцінювання ситуації та постановлення правосудного рішення. Проблеми інтерпретації положень Конвенції й практики Суду можна звести до суб'єктивних та об'єктивних чинників. Проблеми суб'єктивного характеру полягають у відсутності належної юридичної підготовки й відповідного рівня обізнаності щодо змісту рішень Суду, а також щодо принципів і доктрин, на яких вони базуються. До проблем об'єктивного характеру належить відсутність сутнісного (а не формального) бачення на рівні державної політики належних інструментів упровадження європейських правозахисних стандартів у правову систему України.

Література:

1. European Convention on Human Rights: from 4 Nov. 1950 (as amended by Protocols Nos. 11 and 14, supplemented by Protocols Nos. 1, 4, 6, 7, 12 and 13).

- URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf (дата звернення: 10.05.2018).
2. Офіс Ради Європи в Україні. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/the-coe/about-coe> (дата звернення: 10.05.2018).
 3. European Court of Human Rights, National Union of Belgian Police v. Belgium judgment of 27 October 1975, Separate Opinion of Judge sir Gerald Fitzmaurice. European Court of Human Rights Portal. URL: <http://www.echr.coe.int> (дата звернення: 10.05.2018).
 4. Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 травня 2006 р. № 784. Офіційний вісник України. 2006. № 22. Ст. 1655.
 5. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. № 475/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 40. Ст. 263.
 6. Христова Г.О. Питання заборони та протидії дискримінації: методичні рекомендації для юристів. URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/files/alena/GuidelinesFinal26-05.pdf> (дата звернення: 10.05.2018).
 7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст. 260.
 8. Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 8 квітня 2014 р. № 1188-VI. Ст. 3. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 23. Ст. 870.
 9. Про очищення влади: Закон України від 16 вересня 2014 р. № 1682-VII. Ч. 7. Абзац 5. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 44. Ст. 2041.
 10. Висновок Тимчасової спеціальної комісії Вищої Ради юстиції з перевірки суддів судів загальної юрисдикції від 9 червня 2015 р. № 51/02-15. URL: http://www.vru.gov.ua/content/file/51_tsk_09.06_.2015_.doc (дата звернення: 10.05.2018).
 11. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.
 12. Sosna A. Bazele juridice ale realizării dreptului constituțional al cetățenilor Republicii Moldova la apărarea judiciară la Curtea Europeană a drepturilor omului (analiză juridică comparativă): teză de doctor în drept: 12.00.02. Chișinău, 2012. 198 p.
 13. Москвич Л.М. Вплив практики Європейського суду з прав людини на судову практику національних судів: текст доповіді. Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр. Харків: Право, 2014. Вип. 27. С. 327–335.
 14. Кретьова І.Ю. Тлумачення права: доктрини, розвинуті Європейським Судом з прав людини: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Харків, 2015. 236 с.
 15. Рабінович П.М. Практика Страсбурзького суду як орієнтир діяльності конституційних судів з імплементації Європейських стандартів прав людини. Вісник Конституційного Суду України. 2005. № 6. С. 34–40.
 16. Görgülü v. Germany Application no. 74969/01, 26 Feb. 2004 / European Court of Human Rights. Refworld. URL: <http://www.refworld.org/docid/3ae6b6fe14.html> (дата звернення: 10.05.2018).
 17. Hartwig M. Much Ado About Human Rights: The Federal Constitution Court Confronts the European Court of Human Rights. German Law Journal. 2005. Vol. 6. P. 869–894.

18. Anchugov and Gladkov v. Russia Application no. 11157/04, 15162/05 13 July 2013 European Court of Human Rights. URL: <http://europeancourt.ru/tag/anchugov-and-gladkov-v-russia/> (дата звернення: 10.05.2018).
19. Решение Конституционного Суда Российской Федерации от 19 апреля 2016 г. № 12-П. URL: <http://doc.ksrf.ru/decision/KSRFDecision230222.pdf> (дата звернення: 10.05.2018).
20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 10.05.2018).
21. Паліюк В. Запровадження європейських стандартів у галузі прав людини в українську судову практику. Юридичний журнал. 2008. № 7/8. С. 73–81. URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?=&id=2993> (дата звернення: 10.05.2018).

Карвацкая С. Б. Проблемы интерпретации положений Конвенции о защите прав человека и основных свобод 1950 года в украинском законодательстве и судебной практике: объективные и субъективные факторы

Аннотация. В статье проанализированы субъективные и объективные факторы проблемы интерпретации положений Конвенции о защите прав человека и основных свобод 1950 г. и практики Европейского суда по правам человека. Установлено, что проблемы субъективного характера заключаются в отсутствии надлежащей юридической подготовки и соответствующего уровня осведомленности относительно содержания решений Суда, а также принципов и доктрин, на которых они базируются. Выяснено, что проблемы объективного характера в целом обуславливаются отсутствием сущностного видения на государственном уровне инструментов имплементации европейских правозащитных стандартов в правовую систему Украины.

Ключевые слова: Конвенция о защите прав человека и основных свобод, интерпретация, Европейский суд по правам человека, национальное законодательство, европейские стандарты прав человека.

Karvatska S. The problems of interpretation provisions of the European Convention on Human Rights (1950) in the Ukrainian legislation and jurisprudence: Objective and subjective factors

Summary. The article analyzes the subjective and objective factors of the problem of interpretation provisions of the European Convention on Human Rights (1950) and the practice of the European Court of Human Rights. In Ukraine, the practical and effective implementation of the provisions of the European Convention on Human Rights (1950) makes powerful systemic steps in the national legal order. A regulatory framework, which has been established, defines the duty of domestic courts as application the practice of the European Court of Human Rights and using it when interpreting the provisions on rights and freedoms. However, the analysis of jurisprudence testifies about the insufficient influence of conventional standards on jurisprudence. It has been established that problems of a subjective nature consist in the lack of proper legal training and an appropriate level of awareness of the content of the Court's decisions, as well as of the principles and doctrines on which they are based; It was ascertained that problems of an objective nature are generally caused by the lack of essential vision at the state level of proper instruments for the implementation of European human rights standards in the Ukrainian legal system.

Key words: the European Convention on Human Rights, The European Court of Human Rights, national legislation, European human rights standards.